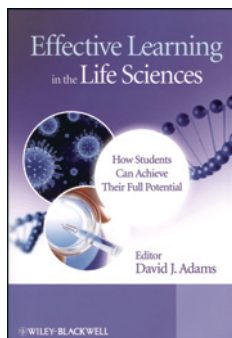

Veileder for prosjektveiledere

David J. Adams, red.
Effective learning in the life sciences
 How students can achieve their full potential.
 267 s, tab, ill. Chichester: Wiley-Blackwell,
 2012. Pris GBP 85
 ISBN 978-0-470-66156-7

De tolv kapitlene er forfattet av til sammen 20 fagpersoner, som alle er fra fremragende undervisnings- og forskningsinstitusjoner i England. Boken er ment for biologistudenter og er holdt i en direkte og muntlig stil. Tross tittelen henvender forfatterne seg ikke til nybegynneren som skal følge forelesninger og lese lærebøker for å tilegne seg basiskunnskap, men til de noe mer viderekommene som skal gjennomføre en prosjektoppgave. Forfatterne gir nyttige tips og gode råd til den som forbereder et arbeid i felt eller laboratorium, inklusive en diskusjon av praktiske og etiske sider ved dyreforsøk.

Forfatterne sier eksplisitt at hensikten er å hjelpe studentene til å forbedre sine studieresultater og derved øke sjansene til å få drømmejobben, typisk innen en forskningsinstitusjon. Hvert kapittel har et avsnitt med overskriften «*How you can achieve your potential*». Her presenteres en liste med råd, som varierer fra de enkle og konkrete til de nokså overordnede og ganske u håndgripelige, som nok er velment, men uten beskrivelse av hvordan de skal realiseres.

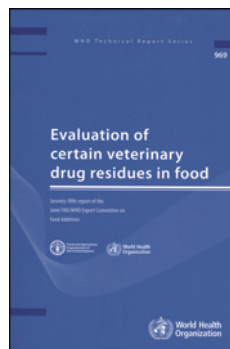
Innholdet spenner vidt, fra praktiske tips om å ta med seg første-hjelpssaker og nødproviant når man drar på feltarbeid, til en diskusjon av matematikkens rolle innen biologi, fra punktvis anvisning av hvordan en laboratorierapport skal bygges opp, til øvelser som tar sikte på å stimulere leserens kreativitet, og fra beregning av en oppløsnings konsentrasjon i molar til drøfting av ulike tilnæringer til etiske dilemmaer. De fleste temaene er først og fremst relevante og potensielt nyttige for prosjektstudenter. Mange av de mer generelle kapitlene har direkte overføringsverdi til medisinsk forskning og vil være av interesse for medisinstudenter som skal gjennomføre en hovedoppgave eller semesteroppgave. Temavalget bærer imidlertid preg av å være tilpasset generell biologi, så til tross for den store spennvidden vil nok medisinske prosjektstudenter savne omtale av særlige problemstillinger forbundet med bruk av pasienter og kliniske opplysninger, innsamling og analyse av biologisk materiale og helseregisterdata.

Selv om målgruppen er studenter, har de fleste kapitlene «tutor notes», som på like direkte måte er rettet mot undervisere og veiledere. Mange av rådene er gode og gjenspeiler en systematisk tilnærming til det som veiledere flest formodentlig praktiserer mer eller mindre ureflektert og vilkårlig. Kapitlene om bruk av informasjonsteknologi i undervisningen og om evalueringsmetoder og tilbakemelding virker også som de er mest for lærere. Av særlige fortrinn ut over dette må nevnes en rikholdig liste av vel utvalgte referanser, i tillegg til omfattende henvisning til verdifulle Internett-ressurser. Boken er antakelig mest nyttig for universitetslærere, og jeg kan anbefale den til alle som veileder prosjektstudenter. De fleste vil her finne noe av interesse.

Jostein Halgunset

Institutt for laboratoriemedisin, barne- og kvinnesykdommer
 Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet

Fremmedstoffer i mat

Verdens helseorganisasjon
Evaluation of certain veterinary drug residues in food
 Seventy-fifth report of the joint FAO/WHO expert committee on food additives. 101 s, tab.
 Genève: WHO, 2012. Pris CHF 30
 ISBN 978-92-4-120969-4

Målgruppen for denne rapporten er personell som arbeider med risikovurdering og kontroll av substanser som utilsiktet forekommer i mat. Helsepersonell og legfolk kan også ha nytte av å bli informert om at dyreprodukter kan inneholde rester av antibiotika, antiparasittmidler og vekstfremmende stoffer, og lære om hvordan eksperter avgjør hvilke helserisikoer dette innebærer for konsumentene. Her presenteres arbeidet til en sammensatt komité av representanter fra FN's organisasjon for mat og landbruk og Verdens helseorganisasjon. De har hatt i oppgave å vurdere helserisikoer forbundet med veterinære medisinresten i mat. Denne rapporten er nummer 75 i en serie av rapporter fra komiteens møter.

Rapporten består av en generell del, hvor man beskriver hvordan komiteen arbeider, og hvilke tiltak som er satt i gang siden forrige møte, og en spesiell del, hvor metoden brukes til å vurdere risikoen av spesifikke medikamenter. I den generelle delen diskuterer man metode og retningslinjer for komiteens arbeid. Metoden som brukes, «*Hypothesis-driven decision tree approach for the safety evaluation of residues of veterinary drugs*», er ikke bra beskrevet. Det er vanskelig å skille den fra klassisk fremgangsmåte for å risikovurdere fremmedstoffer i mat. På hvilken måte den gir økt fleksibilitet, kommer heller ikke klart frem. I den spesielle delen beskriver man risikovurderingen av to antibiotikapreparater (amoxicillin, apramycin), fire antiparasittmidler (derquantel, ivermectin, monepantel, triclobandazole) og to vekstfremmende stoffer med antimikrobiell effekt (monensin, nasarin). Komiteens anbefalinger for «Acceptable Daily Intake» (ADI) og «Maximum Residue Limit» (MRL) for disse stoffene summeres i Annex 2.

ADI-verdi er det akseptabelt daglige inntaket av et stoff som trygt kan spises gjennom hele livet uten å gi skadevirkning. MRL-verdi er den maksimale restkonsentrasjon av legemidler eller andre biocider som kan forekomme i animalsk mat for at den kan godkjennes til konsum. Dyr som brukes til mat, kan kun behandles med medikamenter eller andre stoffer som har fått en MRL-verdi.

Målgruppen er personer som er godt kjent med temaet, og kanskje mer spesifikt dem som ønsker å bruke de stoffene som man beskriver. Den egner seg ikke for dem som ønsker å lære mer om fremmedstoffer i mat. Derfor vil jeg anbefale dem som er interessert i dette temaet, å hente informasjon fra andre kilder. De som jobber med kontroll av fremmedstoffer i mat, finner MRL-verdier lett tilgjengelig på Internett.

Jan Ludvig Lyche

Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi
 Norges veterinærhøgskole